

2008-05-08

Skogsindustriernas synpunkter på SKS Meddelande 5:2007 "Hållbart nyttjande av skog"

Skogsindustrierna anser att preciseringen av begreppet hållbart nyttjande kan accepteras men att de olika dimensionerna måste beskrivas närmare och grunderna för avvägning mellan olika dimensioner bli tydligare och grundas på reell kunskap. Meddelandet innehåller en mängd påståenden utan egentligt innehåll, exempelvis "Hållbart nyttjande handlar om hur brukare kan nyttja resurserna på ett hållbart sätt".

Det är rimligt att den geografiska skalan måste vara på landskapsnivå och i vissa fall även på landsnivå. Tidsskalan ska självklart vara långsiktig men med beredskap för att ändra beslut som med ny kunskap måste omprövas.

Beträffande de tre dimensionerna behandlas den ekonomiska tämligen konservativt och det sägs bl a att "det är avgörande att tillgången på värdefull råvara är fortsatt hög". Här bör tilläggas att tillgången självfallet fortlöpande måste ökas genom olika produktionshöjande åtgärder om råvaror från skogen ska kunna bli en del av de åtgärder som behövs för att motverka pågående klimatförändringar. Klimatfrågan behandlas alltför knapphändigt under miljödimensionen och bör där få en betydligt större vikt. Här vill vi också påpeka att det i meddelandet framstår som att den ekonomiska dimensionen egentligen saknar en direkt ekonomisk dimension, då lönsamhetsaspekten i nyttjandet är bortglömd.

Centralt inom miljödimensionen är inte klimatfrågan utan "Biologisk mångfald" och under den rubriken skrivs att "Alla naturligt förekommande arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation, finnas spridda över sina naturliga utbredningsområden i landet och kunna sprida sig till nya lokaler inom utbredningsområdet så att genetisk variation inom och mellan populationer säkerställs". Denna målsättning är helt orimlig om en arts "naturliga utbredningsområde" definieras som det område där arten någon gång har funnits och under perioder när klimatet varit särskilt gynnsamt eller markanvändningen gynnat någon specifik art. Här är det rimligt med en betydligt mer begränsad målsättning som leder till att vissa sällsynta och/eller särskilt krävande arter i bästa fall kan bevaras inom delar av sitt tidigare maximala utbredningsområde eller i de fall detta krävs, genom att i mycket begränsad skala tillämpa något som liknar forna tiders markanvändning.

Vi vill understryka vad som sägs på sidan 13 om samhällets värderingar och grunder för avvägning. Det finns en risk att värderingarna i ett urbaniserat samhälle grundas på en naturromantisk uppfattning om hur naturen fungerar och bäst bör skötas. I brist på insikt om odlingens allt större betydelse och med svag kunskap om samspelet i naturen finns en risk att en återgång till ett "mer naturnära" brukande prioriteras. Många exempel på detta finns i form av olika mer "naturnära" och "ekologiska" former av jordbruk. På skogssidan sprider sig "naturnära skogsbruk" på den europeiska kontinenten och i Sverige torgförs "naturkultur" med förment vetenskapliga argument.

Några ytterligare synpunkter på värdering och avvägning mellan dimensionerna: På sidan 13 hävdas att samtliga tre dimensioner har ett lika stort värde, men enligt vår uppfattning så genererar vanlig skött skog ett stort socialt värde för rekreation. Det är därför knappast aktuellt med några inskränkningar i det normala brukandet frånsett tätortsnära rekreationsområden där ett mer anpassat skogsbruk kan vara befogat och närmast liknas vid billig parkvård. Dessa arealer är dock totalt sett mycket små. Ett annat viktigt socialt värde är "regional och lokal utveckling", vilket förutom god livsmiljö bör innebära att det normala ekonomiska skogsbrukets möjligheter att lämna försörjning tas tillvara. I båda dessa fall sammanfaller i stort sett den ekonomiska och sociala dimensionen och båda talar för att skogen bör brukas på ett normalt, ekonomiskt sätt.

Avslutningsvis ges här några exempel på påståenden som saknar grund eller är självklarheter och som används för att underbygga avvägningen.

3.1 Ekonomiska dimensionen

* Här påstås att det behövs valfrihet i nyttjande av skogsresursen då det ekonomiska nyttjandet historiskt sett förändrats kraftigt med tiden. Vi hävdar att, åtminstone under de senaste 100 åren, så har nyttjandet varit mycket stabilt; Timmer till byggnationer, möbler, redskap etc, energi till uppvärmning samt fiber till massa och papper.

* Här påstås att skador behöver begränsas genom en skötsel som minimerar riskerna. Vi tycker inte exemplen på åtgärder är relevanta. Det skall vara trygga/säkra proveniensval och inte variation, att sätta plantor med svagare proveniens innebar bakslag under 60-talet. Att sköta skogen så den inte blåser ikull kan bara ha marginell effekt, viktigast är att inte överhålla gammal granskog i södra Sverige. Ståndortsanpassning är grunden för god skötsel och har inget med riskspridning att göra. Riskspridning kan ersättas av "Riskminimering".

* Här påstås att klimatförändringarna medför att vi ska skapa skog med fler trädslag, mer blandskog, variation i proveniensval och skötselmetoder

etc. för att få riskspridning och därigenom få ett mer ekonomiskt skogsbruk. Detta utan att meddelandet visar på några ekonomiska beräkningar.

* Man hävdar att det är viktigt att tillgången på värdefull råvara skall vara hög utan att precisera vad värdefull är? Är det en tro på att knivfanéfuror och fönsterämnen av kärnfura återigen skall nå höga prisnivåer? Eller handlar det om att producera värdefull icke fossil energi? Sedan vill vi väl inte bara bibehålla utan också utveckla möjligheten och nyttja skogens resurser?

* Markens produktionsförmåga. Här är det intressant att man framför ståndortsanpassning som i sin ursprungliga definition(Lundmark) innebär att man sätter det för marken, från produktionssynpunkt, lämpligaste trädslaget. Detta talar emot punkten om riskspridning tidigare.

* Hållbar avverkning, här hävdas att hållbart nyttjande innebär hållbar avverkning. Det var ju begreppet "hållbart" som skulle uttolkas varför vi anser att en annan formulering krävs. "Långsiktigt balanserad/avvägd avverkningsnivå" kanske kan vara ett begrepp i sammanhanget.

* Skoglig vitalitet etc. Här står att det krävs tillräcklig föryngringskapacitet etc. för att behålla möjlighet till framtida skogsbruk. Det är självklarheter som inte tillför något som skrivs. Har man otillräcklig kapacitet så räcker det ju inte. Punkten verkar vara en direkt översättning från engelska som bör formuleras om. Föryngringskapacitet ska väl vara föryngringsåtgärder? Ambitiösa föryngringsåtgärder är bättre än tillräckliga. Sedan bör det syfta till "möjlighet till högt utnyttjande av skogen som resurs", inte till framtida skogsbruk?

3.2 Miljödimensionen

* Processer, här hävdas att man ska använda skötsel i syfte att efterlikna historisk markanvändning. Vi anser inte att detta är aktuellt i skogen (passar antagligen bättre in i på kulturobjekt jordbrukslandskapet). För skogens del skulle det exempelvis innebära svedjebränning. Vi använder skötsel för att bygga in viktiga briststrukturer.

* Skogens växthusgasbalans, avsnittet ger ett intryck av att författaren inte kan frågan. Vi anser att avsnittet bör formuleras om och få ökad tyngd.

3.3 Sociala dimensionen

* Skogens värde för hälsa och välbefinnande,
Vi anser att avsnittet är otydligt och behöver skrivas om. En skog kan i högre eller lägre grad fylla sociala behov men en skog har inte sociala värden. Semantik kanske men det är här en oklar användning av begreppet "sociala värden". Hela 3.3 är fyllt av underliga formuleringar. Ta tex meningen i sista stycket sidan 12; "...planering av olika former av sociala värden...". I stycket ovanför står att "Staten bör här bidra med ramar för nyttjandet". Vad menas?

4.2 Klimatförändringen

Skogens och skogsprodukternas betydelse för klimatfrågan måste lyftas fram bättre. Substitutionseffekten ur klimatsynpunkt bör läggas till inlagringen av kol i träprodukter och då ökar värdet betydligt. Här kan man verkligen prata om en övergripande "hållbarhetsaspekt" där skogen har en stor roll att spela. Att brukad skog är betydligt bättre än obrukade eller illa skötta bör betonas. När avskogning är ett av de stora globala klimatproblemen känns det självklart att denna del bör ingå tydligare i ett hållbarhetsperspektiv på nyttjandet av skog.

Skogsindustrierna

Stefan Wirtén

Linda Eriksson